

Liběna Skálová

Rodné jméno a příjmení: Liběna Weimannová

Národnost: česká

Datum narození: 17. května 1924

Místo narození: Brno

Datum úmrtí: 4. února 2014

Místo úmrtí: Brno

Sociální zařazení: Provádala se za Miroslava Skálu, literárního redaktora brněnského rozhlasu, dramaturga divadla Večerní Brno, spisovatele a překladatele. Měli spolu dvě děti: Jiřího a Alenu. Literárně činný byl i její bratr Josef. Druhý bratr Jiří zahynul v koncentračním táboře.

Akademické působení

Po absolvování reálného gymnázia v Brně, které ukončila maturitou v roce 1943, nemohla z důvodu uzavření českých vysokých škol nastoupit na univerzitu. Tuto možnost dostala až po druhé světové válce, kdy v letech 1945–1949 studovala na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity češtinu a ruštinu. V roce 1949 získala učitelskou aprobaci. V padesátých letech pracovala ve školství, především na jazykových a jedenáctiletých školách. Zaměstnána byla i na Vojenské akademii Antonína Zápotockého v Brně, kde se podílela na vědecké práci, spolupracovala na tvorbě vysokoškolských učebnic i odborných textů. Zpracovávala také témata z ruské morfologie.

Znovu se na Masarykovu univerzitu (tehdy UJEP) vrátila v roce 1963, kdy nastoupila jako odborná asistentka pro ruskou literaturu na pedagogickou fakultu. V roce 1968 vstoupila do externí aspirantury na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. V roce 1973 získala na základě disertační práce *Historické prózy J. Tyňanova – morfologická studie*, kterou obhájila na Filozofické fakultě MU, titul PhDr. Obhajoba kandidátské práce, plánovaná na rok 1975, nebyla z politických důvodů povolena. Ve své odborné práci se zabývala klasickou ruskou literaturou a sovětskou literaturou pro děti a mládež. Z pedagogické činnosti lze uvést vedení seminářů z ruské literatury 19. století a ze sovětské literatury. Pro studenty organizovala různé akce, např. studentskou vědeckou konferenci nebo recitační soutěž Puškinův památník. Kromě odborné činnosti měla v rámci katedry na starosti příruční knihovnu a budovala fonotéku a diskotéku uměleckých textů. Absolvovala několik stáží v Sovětském svazu, dvakrát tříměsíční pobyt v Petrohradu a půlroční pobyt v Moskvě. Liběna Skálová odešla do penze v září 1979.

Profesní působení

Liběna Skálová byla po maturitě totálně nasazená v Kuřimi u firmy Glöckner jako dělnice. Po vysoké škole pracovala nejprve jako pedagogická vedoucí v Domě pionýrů Brno. V roce 1951 působila jako redaktorka nakladatelství Rovnost Brno a v následujícím roce jako lektorka ruského jazyka na Vojenské akademii Antonína Zápotockého v Brně. Ve školním roce 1952–1953 učila na Vojenské průmyslové škole Jana Žižky a následující tři roky na Jazykové škole Brno. Poté působila na jedenáctiletkách. V letech 1961–1963 byla metodičkou v Domě kultury a osvěty Brno, kde organizovala tzv. Lidovou univerzitu. V následujících letech působila především na Pedagogické fakultě MU.

Kromě pedagogické činnosti se věnovala také překládům z ruštiny a němčiny. Pro brněnské studio Československé televize tak připravila překlady některých cizojazyčných filmů, především pro děti a mládež, stejně tak překládala i hry pro divadlo Radost nebo Národní divadlo Brno. Spolupracovala s Československým rozhlasem, pro který sestavila několik úspěšných pásem a relací věnovaných mimoškolní výchově dětí a mládeže.

Po odchodu z univerzity se zabývala kromě překladů i vlastní tvorbou. Napsala knihy *My s Hankou* (1980), *Ondrova sázka aneb Dobrodružství s kobylkou Šimlou* (2006) a *Terezka a dvojčata* (2009). Podílela se na antologii pro děti *Skořepinka mezi zvířátky a jiná vyprávění* (1987). Pro děti připravila rovněž miniportréty slavných osobností vědeckého a kulturního světa, určené pro ilustrované kalendáře pro školáky, které vyšly pod názvem *Kalendář do školní brašny* (1982–1997).

Veřejná činnost

Pracovala jako předsedkyně komise pro práci s dětmi v ZV ROH, později se stala i členkou politickovýchovné komise ROH na Pedagogické fakultě MU.

V důsledku svých aktivit spojených s pražským jarem byla Liběna Skálová v roce 1970 vyškrtána z komunistické strany, ovšem na rozdíl od svého manžela nemusela odejít z místa na univerzitě. Postihům v zaměstnání se však nevyhnula – její pracovní smlouvy byly uzavírány pouze na omezenou dobu jednoho či dvou let. Bezprostředně po dosažení důchodového věku musela odejít do penze, ačkoliv tato praxe u univerzitních pracovníků nebyla běžná.

Zajímavostí je, že se Liběna Skálová stala předlohou jedné z hlavních postav knihy *Svatební cesta do Jiljí*, později úspěšně zfilmované, jejímž autorem byl její manžel Miroslav Skála.

Evaluace

Liběna Skálová pracovala nejen v akademické sféře, ale působila řadu let jako překladatelka pro brněnská divadla a Československou televizi. Kromě toho se věnovala také vlastní tvorbě pro děti a mládež.

Ohlasy

Na Skálovou a její přátelský a otevřený vztah ke studentům mnozí absolventi brněnské univerzity rádi vzpomínají. [...] Liběna Skálová nikdy nevolila postranní cesty, byla přímá, vždy citlivá k problémům druhých a ochotná jim pomoci, jestliže to potřebovali. \ Jiří Rambousek

Skálová velmi dobře zvládla humorný a zároveň důvěrný tón vyprávění běžný v moderní literatuře pro mládež a uměla do svých příběhů také nenásilně ukrýt výchovné motivy. V knize *My s Hankou* se jedné z děvčat rozvádějí rodiče, jiné žákyni se děti smějí, protože se zprvu chová povýšeně, je afektovaná a chlubí se drahými dárky. Organickou součástí syžetů knížek je i zamyšlení nad vztahem k zdravotně postiženým dětem, vztah k mladším sourozencům, ale také ke zvířatům aj. \ Jiří Rambousek

Prameny a literatura

Archiv Masarykovy univerzity, fond A1 RMU, osobní spisy, kart. 408/8.

Archiv Masarykovy univerzity, fond A4 PdF, osobní spisy, kart. 28/3.

CHOCHOLATÝ, Miroslav. *Slovník autorů literatury pro děti a mládež. II. Čeští spisovatelé*. Praha: Libri, 2012.

Miroslav Skála [online]. [cit. 13. února 2019]. Dostupné z: <https://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=6314>.

RAMBOUSEK, Jiří. Za Liběnou Skálovou. *Universitas*, 2014, č. 2, s. 71–72.